

Nr 175.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1944 kl. 2 em.

Memorial i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om omorganisation av dövstumskolväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 hade *Kungl. Maj:t* under åttonde huvudtiteln (punkt 200 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1944) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad organisation av dövstumskolväsendet, dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för dövstumskolorna, att tillämpas från och med budgetåret 1944/45, dels ock till Dövstumskolorna: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 1 180 000 kronor.

Vidare hade *Kungl. Maj:t* i propositionen nr 1 under kapitalbudgeten (bilaga 6, punkt 10 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1944) föreslagit riksdagen att till Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 115 000 kronor.

I samband därmed hade utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *D. Norman m. fl.* (I: 194) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Håstad m. fl.* (II: 269), vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av åttonde huvudtiteln, dövstumskolorna, måtte dels avslå *Kungl. Maj:ts* förslag att förlägga mellersta dövstumskoldistriktets upptagningsskola till Vänersborg, dels besluta tills vidare bibehålla skolan vid Manilla jämte dövstumläroarseminariet och där befintliga skriv-teckenavdelningar, dels ock uttala, att frågan om den definitiva förläggningen av mellersta distriktets upptagningsskola bör bli föremål för en förnyad utredning;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *K. A. Johanson m. fl.* (I: 242) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Berg m. fl.* (II: 368), vari yrkats, att riksdagen måtte besluta att upptagningsskolan i Härnösand för dövstumma får kvarbli i Härnösand.

Statsutskottet hade i sitt utlåtande nr 135 dels i fråga om dövstumskolornas förläggning (s. 30—34) anfört följande:

Landet är för närvarande uppdelat i fyra dövstumskoldistrikt, nämligen södra dövstumskoldistriktet med en upptagningsskola i Lund och omfattande Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län,

västra dövstumskoldistriktet med en upptagningsskola i Vänersborg och omfattande Hallands, Göteborgs- och Bohus, Alvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län,

östra dövstumskoldistriktet med en upptagningsskola å Manilla i Stockholm och omfattande Stockholms stad samt Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Gotlands, Västmanlands och Kopparbergs län samt norra dövstumskoldistriktet med en upptagningsskola i Härnösand och omfattande Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

I Örebro finnes en specialskola för oegentligt dövstumma och i Gävle en vårdanstalt för dövstumma med komplicerat lyte, vilken anstalt är avsedd att under loppet av nästa budgetår överflyttas till den av staten för ändamålet inköpta egendomen Mogård i Finspångs köping, Östergötlands län.

Två fortsättningsskolor finnas anordnade, den ena för gossar i Vänersborg och den andra för flickor i Växjö, varjämte å Broby gård i Funbo socken, Upplands län, finnes upprättad en lantbruksskola för dövstumma.

På förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1942 års riksdag, att en av de nuvarande upptagningsskolorna skulle nedläggas. Frågan om vilken av skolorna som skulle upphöra har emellertid hittills hållits öppen.

Departementschefen har nu framlagt förslag i nämnda avseende och därvid förordat, att de tre kvarblivande dövstumskoldistrikten, benämnda södra, mellersta och norra dövstumskoldistriktet, skulle få sina upptagningsskolor förlagda, det södra i Lund, det mellersta i Vänersborg och det norra i Gävle. De nuvarande dövstumskolorna i Härnösand och å Manilla skulle alltså nedläggas. Vad angår specialskolan i Örebro föreslår departementschefen dess bibehållande därstädes. Beträffande de två fortsättningsskolorna och lantbruksskolorna ifrågasättes icke någon ändrad förläggning. Den sålunda föreslagna omorganisationen av dövstumskolväsendet är avsedd att genomföras från och med budgetåret 1945/46.

Vad till en början beträffar *specialskolan i Örebro* har utskottet liksom departementschefen funnit att övervägande skäl tala för att skolan bibehålles i Örebro och att de nuvarande dövstumskolbyggnaderna därstädes repareras och ombyggas på sätt departementschefen förordat.

För *södra* distriktets upptagningsskola har icke ifrågasatts någon annan förläggningssort än den nuvarande i Lund. Utskottet har icke heller funnit anledning till någon erinran mot denna förläggning.

Vad härefter angår förläggningarna av *mellersta* och *norra* distriktets upptagningsskolor har — såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår — olika meningar gjort sig gällande. Skolöverstyrelsen har sålunda förordat, att mellersta distriktets skola skulle förläggas till Manilla för att vid en senare tidpunkt förflyttas till en nybyggnad i Stockholms närhet och norra distriktets skola förläggas till Gävle. Statskontoret åter har förordat, att mellersta distriktets skola förläggas till Vänersborg och samorganiseras med fortsättningsskolan därstädes samt har, under förutsättning att Manilla-

skolan nedläggas, icke funnit avgörande skäl tala emot, att norra distriktets upptagningsskola förläggas till Gävle. Departementschefen har såsom redan här ovan framhållits anslutit sig till statskontorets förslag. I motionerna I: 194 och II: 269 har yrkats, dels att riksdagen måtte avslå förslaget om förläggande av mellersta distriktets skola till Vänersborg, dels ock att skolan å Manilla tills vidare skulle bibehållas, ävensom hemställt, att frågan om den definitiva förläggningen av mellersta distriktets upptagningsskola måtte bli föremål för en förnyad utredning. Slutligen har i motionerna I: 242 och II: 368 yrkats, att riksdagen ville besluta att norra distriktets upptagningsskola bibehålles i Härnösand.

Vidkommande förläggningen av *mellersta* distriktets upptagningsskola har departementschefen — på sätt framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen — ingående mot varandra vägt de skäl som tala till förmån för Vänersborgs-alternativet och till förmån för Manilla-alternativet och därvid funnit det förstnämnda alternativet böra läggas till grund för omorganisatio- nen. Jämväl utskottet har vid sin prövning av förevarande fråga kommit till samma uppfattning. För Vänersborgs-alternativet tala icke minst de icke oväsentliga besparingar som här uppstå i såväl drifts- som byggnadskostnader i jämförelse med Manilla-alternativet. Vidare anser utskottet liksom departementschefen, att miljön i en mindre stad är gynnsammare för eleverna än den, som Stockholm kan erbjuda. I motionerna I: 194 och II: 269 har bland annat påyrkats, att frågan om förläggningen av det mellersta distriktets upptagningsskola skulle göras till föremål för en förnyad utredning. Utskottet kan för sin del icke finna de skäl som anförts härför bärande. Frågan har redan nu under ett par års tid blivit ingående utredd och några nya synpunkter för bedömandet av ärendet torde genom en ytterligare omprövning näppeligen kunna framkomma. Det har visserligen gjorts gällande, att den utredning, på vilken departementschefen stöder sitt nu framlagda förslag, lider av den bristen, att någon prognos angående det blivande lärjungeantalet i upptagningsskolorna ej förebragts. En dylik prognos måste emellertid enligt utskottets mening vidlås av åtskilliga mycket osäkra faktorer och torde knappast kunna giva några säkrare hållpunkter för ett bedömande nu av det antal dövstumma barn, varmed man i en framtid har att räkna. Skulle det emellertid framdeles visa sig att den för närvarande rådande uppgången i födelsetalen kommer att stå sig eller ytterligare öka och att detta förhållande även kommer att medföra en ökning av antalet dövstumma barn bör frågan om inrättandet av ett fjärde dövstumskoldistrikt upptagas till övervägande. Enligt utskottets mening torde vid sådant förhållande detta distrikt böra omfatta det övre Norrland och få sin upptagningsskola förlagd på någon härför lämplig plats i denna landsända. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen på detta område.

Emot Vänersborgs-alternativet har anförts, att det jämförelsevis stora antal barn, som äro hemmahörande i Stockholm och dess närhet, skulle genom förläggningen av mellersta distriktets upptagningsskola till Vänersborg förlora den nuvarande kontakten med sina hem. Utskottet, som utgår ifrån, att Göteborgs och Bohus län kommer att hänföras till det mellersta distriktet och icke såsom skolöverstyrelsen i sitt förslag ifrågasatt till det södra, vill framhålla, att den förmån som Stockholmsbarnen sålunda gå miste om i stället kommer att åtnjutas av barnen i Göteborg och dess närhet. Med det fåtal upptagningsskolor, som komma att finnas i landet är det givetvis ogörligt att tillgodose alla de intressen, som från olika håll i detta hänseende göra sig gällande.

Det har vidare framhållits, särskilt från skolöverstyrelsens sida, att det icke vore lämpligt främst ur pedagogisk synpunkt att till en administrativ enhet förena en upptagningskola med en fortsättningsskola såsom för närvarande är fallet i Vänersborg. Utskottet kan icke finna att vad i nämnda avseende anförts mot Vänersborgs-alternativet kan tillmätas avgörande betydelse. Vad skolöverstyrelsen anført rörande nackdelarna ur pedagogiska och andra synpunkter av en upptagningsskolas förläggning i samband med en fortsättningsskola har synes det utskottet vederlagts av de praktiska, positiva erfarenheter av ett dylikt samarbete, som hittills vunnits.

Utskottet anser sig böra biträda departementschefens förslag om inrättande vid Vänersborgsskolan av en assistentbefattning i 16 lönegraden samt angående förordnande mot ett arvode av 900 kronor för år av en av upptagningskolans lärare i kunskapsämne såsom biträde åt rektor vid den pedagogiska handledningen av upptagningskolans elever. Skulle emellertid erfarenheten visa att ledningen för fortsättningsskolan lämpligen bör frikopplas från ledningen för upptagningskola synes det böra övervägas att tillsätta en särskild styresman för fortsättningsskolan.

Med avseende å fortsättningsskolan i Vänersborg vill utskottet framhålla, att det synes utskottet önskvärt, att spörsmålet om dess organisation och eventuella utbyggnad blir föremål för närmare överväganden från Kungl. Maj:ts sida. I skolan meddelas nu undervisning i yrkena snickeri, skrädderi och skomakeri. Enligt utskottets mening bör det undersökas, huruvida icke även andra yrkesgrenar böra upptagas på fortsättningsskolans program. Frågan om ett uppförande av ett elevhem för skolans räkning är även aktuell, ehuru man tills vidare torde kunna acceptera den av departementschefen angivna linjen att liksom för närvarande förhyra bostäder för elevernas räkning.

På grund av vad sålunda anförts tillstyrker utskottet departementschefens förslag om förläggandet av det mellersta dövstumskoldistriktets upptagningskola till Vänersborg och avstyrker bifall till det i motionerna I: 194 och II: 269 framställda yrkandet.

Beträffande *norra* dövstumskoldistriktet har utskottet funnit det uppenbart, att skolbyggnaden i Härnösand befinner sig i ett så bristfälligt skick, att det icke längre kan anses försvarbart att uppskjuta åtgärder för lösandet av denna skolas lokalfråga. Emellertid sammanhänger detta spörsmål med frågan om upptagningskolans förläggning. Såsom tidigare erinrats bliva Gävleskolans lokaler lediga i och med att den därstädes nu förlagda anstalten för dövstumma med komplicerat lyte överflyttas till egendomen Mogård. Riksdagen framhöll i sin skrivelse 1942: 336, att riksdagen ansåg Gävleskolans relativt goda lokaler böra såvitt möjligt komma till användning i dövstumvården. Av den i detta ärende förebrogta utredningen framgår, att minimikostnaderna för en mera fullständig ombyggnad och modernisering av Härnösandsskolans byggnad kan uppskattas till 1 000 000 kronor och att en nybyggnad för skolan beräknas till omkring 1 500 000 kronor. Därest *norra* distriktets upptagningskola förlägges till Gävle kräves där visserligen en del ombyggnadsarbeten, vilka emellertid äro av mindre storleksordning. Det torde böra erkännas att det ur geografisk synpunkt medför vissa olägenheter att *norra* distriktets skola — om den förlägges till Gävle — kommer att befinna sig i distriktets sydligaste del. Resvägen och restiden för barnen från övre Norrland bliva längre och ökade svårigheter kunna uppstå för föräldrarna att besöka barnen. Vad beträffar barnens resor torde emellertid möjligheter föreligga att planera dessa resor så, att olägenheter knappast komma att följa med de längre avstånden

mellan skola och hem. Enligt vad utskottet erfarit förekomma besök från föräldrarnas sida vid nuvarande förhållanden med skolans placering i Härnösand i tämligen ringa utsträckning, varför den förlängda resvägen för föräldrarna till Gävle icke torde kunna anföras såsom ett alltför tungt vägande motiv mot skolans förläggande till sistnämnda stad. Utskottet är medvetet om att Gävle-förläggningen icke är en i alla avseenden idealisk lösning av förläggningsfrågan för norra distriktets skola, men vid frågans bedömning har det för utskottet framför allt varit av avgörande betydelse att tillgodose dels att de relativt goda lokalerna i Gävle komma till fortsatt användning i dövstumvården, vilket är av vikt ur statsfinansiella synpunkter, dels ock att tillfredsställande lokaler snarast möjligt komma att ställas till det norra distriktets upptagnings-skolas förfogande. Utskottet anser sig därför böra biträda departementsche-fens förslag även beträffande Härnösandsskolans förflyttning till Gävle och kan icke tillstyrka bifall till det i motionerna I: 242 och II: 368 framställda yrkandet. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om vad utskottet här ovan uttalat i fråga om förläggningen av en fjärde upptagnings-skola, därest utvecklingen gör inrättandet av ett fjärde dövstumskoldistrikt nödvändigt. Vid sådant förhållande skulle Gävleskolan alltjämt erfordras men kunna få sitt upptagningsområde förskjutet längre söderut.

Utskottet vill här slutligen uttala, att utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid prövningen av distriktsindelningen beaktar, att eleverna fördelas mellan upptagnings-skolorna på sätt, som med hänsyn till geografiska, pedagogiska och ekonomiska synpunkter finnes lämpligast.

dels i fråga om anslag till om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna (s. 37) anført följande:

Utskottet förordar, att de av departementschefen föreslagna om- och nybyggnadsarbetena komma till utförande och tillstyrker att för ändamålet anvisas det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 115 000 kronor.

dels ock hemställt (s. 37—38) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 269 ävensom I: 242 och II: 368,

a) godkänna den av departementschefen förordade organisationen av dövstumskolväsendet;

b) godkänna följande avlöningsstat för dövstumskolorna, att tillämpas från och med budgetåret 1944/45:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	615 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	24 400
3. Avlöningar till vård- och ekonomipersonal, <i>förslagsvis</i> . .	»	220 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> »	»	183 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	137 300

Summa kronor 1 180 000;

c) till *Dövstumskolorna*: Avlöningar för budgetåret 1944/45 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 180 000 kronor;

d) till *Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna* för budgetåret 1944/45 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 115 000 kronor.

I en vid utlåtandet fogad *reservation* hade herrarna *Pauli, Lindström, Bernhard Nilsson, Gustav Emil Andersson, Emil Petersson, Ivar Persson, Wallentheim, Viklund, Åkerström* och *Hoppe* ansett

dels att utskottets yttrande angående dövstumskolornas förläggning m. m. (s. 30—34) bort erhålla följande lydelse:

Landet är — — — i Härnösand.

Vidkommande förläggningen av *mellersta* distriktets upptagningsskola har utskottet funnit den nu i ärendet förebragta utredningen icke i alla avseenden vara så fullständig, att den för närvarande synes kunna läggas till grund för ett avgörande beslut från riksdagens sida. Såsom i motionerna I: 194 och II: 269 framhållits torde i nuvarande läge behovet av en prognos angående det blivande lärjungeantalet i upptagningsskolorna vara uppenbart. Under år 1939 intogos vid samtliga upptagningsskolor sammanlagt 85 lärjungar, under år 1941 107 lärjungar och under år 1943 127 lärjungar. Med den för närvarande rådande uppgången i födelsetalen torde det vara sannolikt att den sålunda konstaterade ökningen av antalet dövstumma barn kommer att fortsätta. Detta bör tillmätas en avgörande betydelse för det slutliga ställningstagandet till dövstumskolväsendets organisationsproblem.

Enligt utskottets uppfattning synes det därför nödvändigt att en dylik prognos förebringas innan slutlig ställning tages till frågan om nedläggande av vår största upptagningsskola.

Utredningen har vidare endast mera periferiskt berört frågorna om fortsättningsskolans i Vänersborg organisation och byggnadsproblem. Enligt utskottets mening intaga likväl dessa frågor en mycket central ställning, då det gäller bedömandet av *mellersta* distriktets upptagningsskolas förläggning till Vänersborg eller till Manilla respektive annan ort i Stockholms närhet. Verkstadslokalerna för fortsättningsskolan i Vänersborg befinna sig för närvarande i rätt otillfredsställande skick, varjämte elevhem saknas för denna skolas elever. Kostnaderna för ett dylikt elevhem hava beräknats till 500 000 kronor. Departementschefen har emellertid skjutit frågan om uppförandet av ett dylikt hem på framtiden och ansett att bostäder för ifrågakvarande elever, såsom nu sker, tills vidare böra förhyras. Enligt vad utskottet inhämtat äro de för ändamålet förhyrda lokalerna i flera avseenden otillfredsställande. Frågan måste enligt utskottets mening bland annat av detta skäl inom en nära framtid vinna sin lösning. Genom ett ianspråktagande av upptagningsskolans lokaler för fortsättningsskolans räkning — såsom skolöverstyrelsen ifrågasatt — skulle nybyggnad för sistnämnda skolas elever undvikas. I fortsättningsskolan meddelas nu undervisning i yrkena snickeri, skradderi och skomakeri. Utskottet anser att en undersökning bör komma till stånd, huruvida icke även andra yrkesgrenar lämpligen böra upptagas på fortsättningsskolans program. Även den av departementschefen föreslagna administrativa organisationen av fortsättningsskolans i Vänersborg elevantal vid ett bifall till departementschefens förslag kommer att i det närmaste fördubblas. Samtidigt bibehålles samorganisationen mellan upptagningsskolan och fortsättningsskolan, vilket måste på den gemensamma ledningen för skolorna lägga i väsentlig mån utökade uppgifter.

Departementschefen har visserligen förordat, att en assistent skulle nyanställas och en av lärarna i kunskapsämne förordnas såsom rektorns biträde vid den pedagogiska handledningen av upptagningsskolans elever. Huruvida dessa åtgärder kunna vara tillfyllest torde kunna ifrågasättas. Utskottet får erinra därom, att besparingsberedningen ansett fortsättningsskolans stora betydelse närmast böra föranleda till att den organiseras såsom en självständig anstalt, och utskottet har icke kunnat undgå att finna starka skäl tala för denna av besparingsberedningen uttalade uppfattning.

Innan fasta riktlinjer uppdragits för fortsättningsskolans i Vänersborg organisation och byggnadsfrågor anser utskottet sig icke kunna taga ställning till frågan huruvida mellersta dövstumskoldistriktets upptagningsskola bör förläggas till Vänersborg.

Vad Manillaskolan beträffar kräva denna skolas lokaler vissa reparationer och omändringar men, sedan sådana vidtagits, synas de bliva fullt användbara för sitt ändamål och erbjuda utrymmesmöjligheter, som på andra håll ej stå till buds. Skulle den av utskottet efterlysta prognosen rörande relevantalet i upptagningsskolorna komma att utvisa, att man här måste räkna med en ökning, synes det utskottet mindre välbetänkt att just nedlägga den skola, som inrymmer bättre möjligheter än de andra att upptaga ett större antal barn.

Departementschefen har icke i samband med framläggandet av förslaget om nedläggande av Manillaskolan berört frågan om det framtida disponerandet av skolans lokaler. Dessa representera även i sitt nuvarande skick ett ganska avsevärt ekonomiskt värde. Det synes utskottet icke vara förenat med god ekonomi att under nu rådande ekonomiska förhållanden låta detta stora byggnadskomplex stå outnyttjat och få förfalla av brist på lämplig användning. Innan något beslut fattas om Manillaskolans nedläggande bör därför en plan föreligga om huru med denna stora och solida anläggning bör förfaras. Även på denna punkt är en komplettering av den föreliggande utredningen önskvärd.

Gentemot Vänersborgs-alternativet vill utskottet framhålla, att de av departementschefen beräknade kostnaderna för upptagningsskolans ombyggnad förefalla att vara väl mycket hållna i underkant. Enligt utskottets uppfattning torde man, om detta alternativ väljes, med säkerhet böra räknas med ytterligare icke oväsentliga kostnader för den utvidgade upptagningsskolans del. Driftskostnaderna bliva med nuvarande dyrortsgruppering billigare i Vänersborg än å Manilla, men pågående utredningar om dyrortsgrupperingens omläggning torde med största sannolikhet komma att medföra en viss utjämning i detta avseende. Man bör vid bedömandet av denna fråga även erinra om den ovan berörda eventualiteten, att mellersta distriktets upptagningsskola i framtiden kan komma att förläggas till någon i dyrortsavseende billigare ort i Stockholms närhet.

Av sålunda anförda olika skäl har utskottet funnit frågan om förläggandet av det mellersta distriktets upptagningsskola icke nu böra företagas till avgörande. Den i ärendet verkställda utredningen torde böra för frågans allsidiga belysning kompletteras med utredning jämväl i de av utskottet här ovan angivna avseendena. Omorganisationen är avsedd att träda i kraft från och med budgetåret 1945/46. Utskottet håller före, att de kompletterande uppgifter utskottet ansett erforderliga för förevarande frågas bedömande utan större svårigheter böra kunna föreläggas nästkommande års riksdag, vilken då torde kunna fatta slutlig ståndpunkt i ärendet. Någon förskjutning i tiden av omorganisationens genomförande skulle härigenom icke behöva uppkomma.

På grund av vad sålunda anförts har utskottet funnit sig icke kunna biträda departementschefens förslag i vad det avser fattande vid innevarande års riksdag av beslut om förläggning av mellersta distriktets upptagningsskola. Utskottet förordar, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning i av utskottet ovan angivna avseenden samt för 1945 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen må giva anledning;

Beträffande *norra* dövtumskoldistriktets upptagningsskola hava i motionerna I: 242 och II: 368 vägande skäl anförts emot att förlägga densamma till Gävle d. v. s. till distriktets sydligaste del, varigenom resvägen och restiden för barnen från övre Norrland bliva avsevärt längre och möjlighet till kontakt mellan hem och barn avsevärt förminskas. Överhuvud taget håller utskottet före att samtliga upptagningsskolor böra erhålla en i möjligaste mån central förläggning inom respektive distrikt. Detta gäller självfallet ej minst det till ytvidden största, nämligen det norra distriktet. Utskottet vill i detta sammanhang erinra därom, att statskontoret i sitt i ärendet avgivna yttrande uttalat, att därest Manillaskolan komme att bibehållas torde det svårigen kunna anses välbetänt att uppbygga dövtumskolororganisationen på sådant sätt, att de tre upptagningsskolorna förlades till Lund, Stockholm och Gävle. Utskottet har på i det föregående anförda skäl funnit, att frågan om förläggningen av det mellersta distriktets upptagningsskola icke nu borde företagas till avgörande, utan att viss kompletterande utredning borde verkställas och frågan underställas nästkommande års riksdag. Med hänsyn härtill anser utskottet, att ett så intimt samband föreligger mellan förlägningsfrågorna för upptagningsskolorna i de mellersta och norra distrikten, att det icke kan anses riktigt att lösa det sistnämnda distriktets förlägningsfråga, innan den av utskottet begärda kompletterande utredningen i fråga om mellersta distriktet föreligger. Utskottet har även funnit det önskvärt, att ytterligare omprövning ur ekonomiska och andra synpunkter ägnas frågan om ett bibehållande av norra distriktets upptagningsskola i Härnösand.

På grund av vad sålunda anförts har utskottet icke heller funnit sig kunna nu biträda departementschefens förslag i fråga om förläggningen av norra distriktets upptagningsskola. Enligt utskottets mening bör riksdagen i sin öförmälda skrivelse till Kungl. Maj:t jämväl hemställa, att Kungl. Maj:t i samband med den begärda utredningen beträffande mellersta distriktets upptagningsskola till förnyat övervägande upptager frågan om norra distriktets upptagningsskolas förläggning.

dels att utskottets yttrande angående om- och nybyggnadsarbeten vid dövtumskolorna (s. 37) bort erhålla följande lydelse:

På grund av den ståndpunkt utskottet i det föregående intagit anser utskottet, att ur det för skola i Vänersborg av departementschefen angivna byggnadsprogrammet böra utslutas kostnaderna för utvidgningen av matsalen i upptagningsskolan. Departementschefen har beräknat kostnaderna för byggnadsarbetena i Vänersborg till 20 000 kronor. Utskottet anser att för de av utskottet förordade arbetena därstädes bör beräknas ett belopp av i runt tal 17 000 kronor.

Vidare anser utskottet — under hänvisning till sin i det föregående intagna ställning till frågan om förläggningen av norra distriktets upptagningsskola — att med de till 32 000 kronor kostnadsberäknade ombyggnadsarbetena i Gävle tills vidare bör anstå.

Det av departementschefen föreslagna investeringsanslaget bör alltså i sin helhet uppföras med (115 000 — 3 000 — 32 000 =) 80 000 kronor.

dels ock att utskottet bort hemställa att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 194 och II: 269 samt I: 242 och II: 368,

a) med godkännande i övrigt av den av departementschefen förordade organisationen av dövstumskolväsendet i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte — med beaktande av vad utskottet här ovan anfört — låta verkställa utredning beträffande förläggningen av mellersta och norra dövstumskoldistriktens upptagningskolor m. m. samt för 1945 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen må giva anledning;

b) godkänna följande — — — Summa kronor 1 180 000;

c) till *Dövstumskolorna* — — — 1 180 000 kronor;

d) till *Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna* för budgetåret 1944/45 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 80 000 kronor.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har första kammaren bifallit vad utskottet hemställt, varemot andra kammaren bifallit den av herr Pauli m. fl. avgivna, vid utlåtandet fogade reservationen.

Kamrarna hava alltså fattat samstämmiga beslut i fråga om förläggningen av specialskolan för oegentligt dövstumma och södra distriktets upptagningskola ävensom i fråga om dövstumskolornas avlöningsstat och avlöningsanslag. Däremot hava kamrarna fattat olika beslut i fråga om förläggningen av mellersta och norra distriktets upptagningskolor ävensom i fråga om anslag till om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna.

Då en sammanjämkning av de skilda meningar, som sålunda kommit till uttryck, icke lämpligen synes kunna äga rum, får utskottet för frågans avgörande medelst gemensam omröstning föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 269 ävensom I: 242 och II: 368,

a) godkänna den av departementschefen förordade organisationen av dövstumskolväsendet;

b) till *Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna* för budgetåret 1944/45 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 115 000 kronor,

röstas

Ja;

Den, det ej vill, röstas

Nej.

Vinner Nej har riksdagen i likhet med andra kammaren, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 194 och II: 269 samt I: 242 och II: 368, beslutat att

a) med godkännande i övrigt av den av departementschefen förordade organisationen av dövstumskolväsendet i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte — med beaktande av vad i den vid statsutskottets utlåtande nr 135 av herr Pauli m. fl. fogade reservationen anförts — låta verkställa utredning beträffande förläggningen av mellersta och norra dövstumskoldistriktens upptagningskolor m. m. samt för 1945 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen må giva anledning;

b) till *Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna* för budgetåret 1944/45 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 80 000 kronor.»

Stockholm den 2 juni 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Pauli, Grünebo, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Bäcklund, Holmström, Gustaf Karlsson, Berling* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Bergström, Ward, Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Holmdahl, Wallentheim, Nilsson* i Steneberg och *Lindholm*.

Reservation

av herr *Törnkvist*, som ansett, att utskottet bort *dels* för riksdagen anmäla, att frågan om omorganisation av dövstumskolväsendet genom kamrarnas skiljaktiga beslut för denna riksdag förfallit, *dels ock* föreslå första kammaren att med frånträdande härutinnan av sitt beslut till *Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna* för budgetåret 1944/45 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 80 000 kronor.